

OSNUTEK Z DNE 12. avgusta 2024

Predpisi državnega sekretarja za infrastrukturo in gospodarjenje z vodnimi viri št. IENW/BSK-2024/215440 z dne [...] o spremembi predpisov o okolju in prostorskem načrtovanju (sprememba Safeti-NL in pravilnika o izračunu za okoljsko varnost)

Državni sekretar za infrastrukturo in gospodarjenje z vodnimi viri –

ob upoštevanju člena 2.24(2)(b) in člena 4.3(4) zakona o okolju in prostorskem načrtovanju [Omgevingswet] –

ODREJA NASLEDNJE:

Člen I (sprememba Priloge II k predpisom o okolju in prostorskem načrtovanju)

Priloga II k predpisom o okolju in prostorskem načrtovanju [Omgevingsregeling] se spremeni:

1. v vrstici „Pravilnik o izračunu za okoljsko varnost“ se v stolpcu z naslovom „Datum ali različica“ besedilo „Oktober 2020“ nadomesti z besedilom „Januar 2025“, v stolpcu z naslovom „Poglavje v uredbi ali predpisih, ki vsebuje sklic¹“ pa se besedilo „Poglavja 4, 8 in 12 teh predpisov“ nadomesti z besedilom „Poglavja 4, 7, 8, 9 in 12 teh predpisov“.
2. V vrstici „Safeti-NL“ se v stolpcu z naslovom „Datum ali različica“ besedilo „Različica 8, 2021“ nadomesti z besedilom „Različica 9.2, 2025“.

Člen II (prehodno pravo)

1. Če je bil pred datumom začetka veljavnosti teh predpisov predložen osnutek spremembe okoljskega načrta v inšpekcijski pregled ali vloga za okoljsko dovoljenje za nenačrtovano dejavnost v okviru okoljskega načrta ali okolju škodljivo dejavnost, za katero je bilo izračunano tveganje za posamezno lokacijo, se Priloga II k predpisom o okolju in prostorskem načrtovanju v različici pred datumom začetka veljavnosti teh predpisov še naprej uporablja, dokler odločba o spremembi okoljskega načrta ali odločba o vlogi za okoljsko dovoljenje za nenačrtovano dejavnost v okviru okoljskega načrta ali okolju škodljivo dejavnost ni nepreklicna.
2. Priloga II k predpisom o okolju in prostorskem načrtovanju, kot je veljala pred začetkom veljavnosti teh predpisov, se še naprej uporablja za izračune iz člena 4.1115 odloka o dejavnostih v bivalnem okolju [Besluit activiteiten leefomgeving], ki jih je upravljavec cevovoda iz člena 3.101(1), uvodni stavek in točka (b), (c) ali (d), navedenega odloka opravil za navedeni cevovod.

Člen III (začetek veljavnosti)

Ti predpisi začnejo veljati 1. januarja 2025.

Ti predpisi in pojasnjevalne opombe se objavijo v vladnem uradnem listu.

DRŽAVNI SEKRETAR ZA INFRASTRUKTURO IN GOSPODARJENJE Z VODNIMI VIRI – JAVNI PROMET IN OKOLJE,

POJASNJEVALNE OPOMBE

1. Uvod

Ti predpisi o spremembi določajo novo različico programa za izračun Safeti-NL in pripadajočo novo različico pravilnika o izračunu za okoljsko varnost [Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid] za izračun zunanjih varnostnih tveganj okolju škodljivih dejavnosti, določenih v Prilogi VII k odloku o kakovosti bivalnega okolja [Besluit kwaliteit leefomgeving] (v nadaljnjem besedilu: Bkl). Rezultati izračunov tveganja se uporabljajo pri odločbah o izdaji okoljevarstvenega dovoljenja za okolju škodljivo dejavnost ali za nenačrtovano dejavnost v okviru okoljskega načrta in odločbah o spremembi okoljskega načrta.

2. Razlog in ozadje predloga spremembe

2.1 Izračuni tveganja s programom za izračun Safeti-NL in pravilnikom o izračunu za okoljsko varnost

Predpisi o okolju in prostorskem načrtovanju določajo program za izračun Safeti-NL in pravilnik o izračunu za okoljsko varnost, ki se uporabljata za opravljanje izračunov tveganja za dejavnosti z zunanjimi varnostnimi tveganji. Safeti-NL je programski paket, ki omogoča ugotavljanje tveganj za okolje na podlagi vnesenih parametrov (uporabljene kemikalije, vzpostavljeni zadrževalni sistemi, temperatura, tlak) ter možnih scenarijev nesreč in verjetnosti odpovedi. Ta programska oprema se vedno uporablja v povezavi s pravilnikom o izračunu za okoljsko varnost, ki predpisuje uporabo paketa. Celoten programski paket in pravilnik o izračunu se v teh pojasnjevalnih opombah imenujeta „orodje za izračun“.

2.2 Obvezni izračuni tveganja

Izračuni tveganja se opravijo posebej za izračun tveganja za posamezno lokacijo in interesno območje¹ za oceno skupinskega tveganja v obsegu, ki ga zahtevajo Bkl, odlok o dejavnostih v bivalnem okolju [Besluit activiteiten leefomgeving] (v nadaljnjem besedilu: Bal) in predpisi o okolju in prostorskem načrtovanju. Bkl določa navodila in pravila ocenjevanja za pristojni organ, med drugim v členu 5.8(1), uvodni stavek in točka (c), členu 5.11(4), členu 5.13(1), uvodni stavek in točka (b), členu 8.10a(2) in členu 8.12(3), za katerega je orodje za izračun ustrezno. Ta navodila in pravila ocenjevanja se nanašajo na odločbe o vzpostavitvi okoljskega načrta ali odločbe o izdaji okoljskega dovoljenja za nenačrtovano dejavnost v okviru okoljskega načrta ali okolju škodljivo dejavnost. Poleg tega mora orodje za izračun uporabiti tudi oseba, ki vloži vlogo za okoljsko dovoljenje za okolju škodljivo dejavnost z zunanjimi varnostnimi tveganji. V ta namen so bila v predpise o okolju in prostorskem načrtovanju vključena pravila za te okolju škodljive dejavnosti (člen 7.22a(2) v povezavi s členom 4.11, uvodni stavek in točka (a), ter členom 4.12(1) predpisov o okolju in prostorskem načrtovanju). Bal določa pravila za izračun območij tveganja za posamezno lokacijo in interesna območja za upravljavca cevovoda, po katerem se prenašajo nevarne snovi (členi 4.1112, 4.1113 in 4.1115 Bal v povezavi s členom 4.10 predpisov o okolju in prostorskem načrtovanju). Izračunov ni treba opraviti v vseh primerih. Bkl vključuje določene razdalje za številne dejavnosti.

2.3 Nova znanstvena spoznanja

V predpisih o okolju in prostorskem načrtovanju je bil določen programski paket Safeti-NL, različica 8, izdaja iz leta 2021 (to je Safeti-NL, različica 8.3). Od izdaje različice 8.3 Safeti-NL leta 2021 so bila v programski paket vključena nova znanstvena spoznanja, ta predlog spremembe pa določa novo posodobljeno različico Safeti-NL. Povezan pravilnik o izračunu za okoljsko varnost je bil prav tako usklajen z novo programsko opremo in posodobljen. Uvedba spremenjenega orodja za izračun pomeni, da je mogoče na podlagi novih znanstvenih spoznanj izračunati drugačen rezultat tudi v primerih, ko ni prišlo do sprememb okolju škodljive dejavnosti. To ima lahko posledice, zlasti če gre za tveganje za posamezno lokacijo. To lahko v vsakem primeru velja za visokopražne obrate Seveso, za katere mora upravljavec, tudi če ni prišlo do sprememb obratovanja, vsakih pet let izdati varnostno poročilo s poudarkom na tveganjih obratovanja za okolje.

2.4 Študija posledic novih različic za tveganje za posamezno lokacijo

¹ Interesno območje kaže, kje so lahko osebe brez dodatnih ukrepov premalo zaščitene pred posledicami nesreč z nevarnimi snovmi.

Da bi razumeli morebitne razlike, ki nastanejo izključno zaradi sprememb orodja za izračun (programski paket in pravilnik o izračunu), je AVIV² na zahtevo RIVM izvedel študijo posledic, tako za podjetja, ki ravna z nevarnimi snovmi, kot za upravljavce cevovodov, po katerih se prenašajo nevarne snovi.³ V študiji so poudarjene razlike med rezultati izračuna z novim orodjem za izračun in predhodno predpisanimi orodji za izračun. Študija je osredotočena na možne prostorske posledice izračunanega tveganja za posamezno lokacijo. Za ranljive stavbe in območja ter zelo ranljive stavbe velja mejna vrednost za tveganje za posamezno lokacijo. Pristojni organ mora upoštevati to mejno vrednost. To pomeni, da znotraj izračunane konture tveganja za posamezno lokacijo, ki znaša 10^{-6} letno, ne sme biti (zelo) ranljivih stavb ali lokacij. Študija posledic kaže, ali se kot posledica predpisov Safeti-NL 9.2, izdaja iz leta 2025, spremenijo konture posamezne lokacije in (zelo) ranljive stavbe ali lokacije spadajo v novo konturo.

Študija je bila omejena na ugotavljanje posledic za tveganje za posamezno lokacijo. V študiji ni bil upoštevan učinek spremenjenega orodja za izračun na interesnem območju. Razlog za to je, da morebitna sprememba interesnega območja ne povzroči nujno posledic za dejavnost, ki povzroča tveganje. Interesno območje je območje, znotraj katerega lahko pristojni organ presodi, ali naj dovoli omejeno ranljive, ranljive ali zelo ranljive stavbe, omejeno ranljive ali ranljive lokacije ali okolju škodljive dejavnosti z zunanjimi varnostnimi tveganji. Poleg tega pravila o interesnih območjih veljajo šele od 1. januarja 2024, izračuni za interesno območje pa se večinoma izvajajo z različico Safeti-NL (različica 8.8), ki je bila uporabljena tudi v študiji posledic.

Čeprav sprememba predpisov o okolju in prostorskem načrtovanju določa različico 9.2, izdaja iz leta 2025, je po vsebini (skoraj) enaka različici 8.8. Razlike se nanašajo zlasti na izboljšave v zvezi z enostavnostjo uporabe, vendar pa je napake v programski opremi še vedno mogoče popraviti po študiji posledic. Manjše spremembe se lahko izvedejo tudi z omejeno spremembo konture (manj kot 10 % površine). RIVM⁴ poroča, da če se izračunane konture ekstrapolirajo z različico 8.8 na 10 % večjo površino, bo kontura zajela eno ranljivo stavbo. Glede na te ugotovitve o posledicah se šteje, da je uvedba nove različice upravičena.

2.5 Rezultati študije posledic o okolju škodljivih dejavnostih

Na podlagi vpogleda v spremembe, ki jih je dobavitelj vnesel v različico 8.8 v primerjavi z različico 8.3, je bilo ocenjeno, katera podjetja bi morala biti v vsakem primeru vključena v študijo posledic. Najpomembnejše spremembe so se nanašale na:

- izboljššan model težkih plinov,
- Millerjev model gorilnika (pomembno za vodik),
- (omejene) spremenjene lastnosti v zbirki podatkov o snoveh (fizikalne/kemijske, strupenost).

Na podlagi teh sprememb so bile izbrane ustrezne vzorčne snovi in obrati Seveso ter druge okolju škodljive dejavnosti, kjer se te snovi uporabljajo. V raziskavo je bilo vključenih 59 podjetij. Možnega učinka ni bilo mogoče izključiti pri 40 podjetjih, ker so bila ta podjetja posebej izbrana zaradi morebitne občutljivosti na prilagoditve, izvedene v Safeti-NL. Gre za okolju škodljive dejavnosti, pri katerih se uporabljajo naslednje snovi: klor, utekočinjeni zemeljski plin, amoniak, fosgen, vodik, propilen oksid, metanol, 1,3-butadien in skladišča PGS 15. Preostalih 19 podjetij je bilo izbranih naključno.

Če pogledamo samo spremembo območja znotraj konture, je mogoče ugotoviti, da se pri dveh tretjinah podjetij, ki so bila predmet študije, območje konture zmanjša ali ostane enako v primerjavi s konturo pri uporabi različice 8.8. Pri tretjini podjetij, ki so bila predmet študije (19 podjetij), se je povečala velikost območja znotraj konture.

Sprememba območja je pokazatelj občutljivosti izračunov zaradi prilagoditev orodja za izračun, ne izraža pa neposredno, ali to vpliva tudi na prostorsko načrtovanje. To se zgodi le, če se območje znotraj konture poveča in so v novi konturi prisotne ali dovoljene (zelo) ranljive stavbe ali lokacije. Teh 19 podjetij bi lahko imelo nove (zelo) ranljive stavbe ali lokacije, ki sodijo znotraj konture. V tem primeru je treba sprejeti ukrepe pri izvoru ali v skrajnem primeru okoljski načrt prilagoditi za zadevno stavbo ali lokacijo. Izkazalo se je, da ena ranljiva stavba spada v novo izračunano konturo.

² Inštitut za svetovanje in znanje, specializiran za vprašanja zunanje varnosti.

³ AVIV št. 235557, julij 2024.

⁴ Dopis št. VLH-2024-0049 z dne 24. julija 2024.

2.6 Rezultati študije posledic za cevovode, ki niso visokotlačni cevovodi za zemeljski plin

Pri večini izračunanih cevovodov, po katerih se prenašajo nevarne snovi, razen zemeljskega plina, med različico 8.3 in različico 8.8 Safeti-NL niso bile ugotovljene bistvene razlike v tveganju za posamezno lokacijo. Tveganje za posamezno lokacijo se zmanjša le z vodikom. To torej vodi do zmanjšanja območja izračunane konture za izračunane cevovode.

Za izračun kontur visokotlačnih cevovodov za zemeljski plin se zaenkrat ne uporablja Safeti-NL, temveč program Carola. Ta programska oprema ni bila spremenjena, zato ni bilo potrebe po izvedbi študije posledic za visokotlačne cevovode za zemeljski plin.

3. Vsebina predloga spremembe

Na podlagi navedenega je bila spremenjena Priloga II k predpisom o okolju in prostorskem načrtovanju. V navodilih programa za izračun Safeti-NL je bila različica 8, izdaja iz leta 2021, nadomeščena z različico 9.2, izdaja iz leta 2025.

Poleg nove različice Safeti-NL je bila določena tudi nova različica pravilnika o izračunu za okoljsko varnost: različica iz oktobra 2020 je bila nadomeščena z različico iz januarja 2025. Pravilnik o izračunu za okoljsko varnost je sestavljen iz različnih delov (modulov), ki ustrezajo posebnim značilnostim dejavnosti. Večina prilagoditev v modulih I, II in V pravilnika o izračunu za okoljsko varnost je povezanih z novo različico Safeti-NL. Modula I in II pravilnika o izračunu za okoljsko varnost se nanašata na opravljanje izračunov za dejavnosti z zunanjimi varnostnimi tveganji iz poglavja 3 Bal, razen cevovodov, po katerih se prenašajo nevarne snovi, ali vetrnih turbin. Modul V pravilnika o izračunu za okoljsko varnost se nanaša na opravljanje izračunov za cevovode, po katerih se prenašajo nevarne snovi, iz člena 4.1108 Bal. Za namene izračuna zunanjih varnostnih tveganj vetrnih turbin je bil modul IV pravilnika o izračunu za okoljsko varnost, različica iz oktobra 2020, sprejet nespremenjen v različici iz januarja 2025. Morebitne spremembe označbe modula IV bodo izvedene v povezavi z odlokom o vetrnih turbinah v bivalnem okolju [Besluit windturbines leefomgeving], ki je v pripravi.

Zaradi negotovosti, s katerimi so se soočali uporabniki, so bile izvedene tudi številne predvsem redakcijske spremembe pravilnika o izračunu za okoljsko varnost. Poleg tega modul V pravilnika o izračunu za okoljsko varnost upošteva prihodnji razvoj vodikovega omrežja. Prejšnja različica (oktober 2020) pravilnika o izračunu za okoljsko varnost ni vključevala določbe o ponovni uporabi cevovodov za zemeljski plin za prenos vodika. Modul V zdaj določa tudi pravilnik o izračunu za prenos vodika po cevovodih za zemeljski plin in cevovodih za nevarne snovi (kemikalije).

Odstavek 1 člena II določa, da je uporaba novih različic orodja za izračun obvezna le za nove primere in se ne uporablja za vloge za izdajo okoljskega dovoljenja za okolju škodljive dejavnosti ali nenačrtovane dejavnosti v okviru okoljskega načrta, v zvezi s katerimi še ni bila izdana nepreklicna odločba. Podobno se novo orodje za izračun ne uporablja za odločbe o spremembi okoljskega načrta, ki še niso nepreklicne.

Odstavka II člena 2 določa, da mora upravljavec cevovoda, po katerem se prenašajo nevarne snovi, rezultate izračunov, ki jih mora imeti na voljo na podlagi aktualnih in verodostojnih podatkov v skladu s členom 4.1115 Bal, prilagoditi le ob naslednji spremembi obratovanja cevovoda. Gre za naslednje rezultate izračunov:

- a. razdalja od cevovoda do mesta, kjer tveganje za posamezno lokacijo ne presega 1:1 000 000 na leto; in
- b. razdalja za interesno območje v primeru požara, interesno območje v primeru eksplozije in interesno območje v primeru strupenega oblaka, kot je navedeno v členu 5.12 Bkl.

4. Vpliv

4.1 Upravno breme

Ta predlog spremembe ne vpliva na obseg upravnega bremena vloge za okoljsko dovoljenje za okolju škodljivo dejavnost. Že zdaj je treba opraviti izračune kot pogoj za oddajo vloge za izdajo okoljskega dovoljenja. Uporaba prenovljenega orodja za izračun ne predstavlja dodatnega bremena. Vsebinska podlaga orodja za izračun ostaja nespremenjena.

4.2 Vpliv na poslovanje

Ta predlog spremembe ne vpliva bistveno na poslovanje. Zgoraj navedena študija o posledicah prenovljenega programa za izračun Safeti-NL kaže, da je vpliv na poslovanje ničel ali zanemarljiv, saj obstaja samo en primer, kjer bo podjetje morda moralo sprejeti ukrepe za ublažitev vpliva povečane konture na (zelo) ranljive stavbe ali lokacije.

Za podjetja in upravljavce cevovodov je uporaba novega orodja za izračun obvezna le za nove primere (vloga za okoljsko dovoljenje za okolju škodljivo dejavnost ali nenačrtovano dejavnost v okviru okoljskega načrta; gradnja ali zamenjava cevovoda; sprememba obratovanja cevovoda). Za obrate Seveso, za katere je treba predložiti varnostno poročilo, se posodobljeno orodje za izračun uporabi ob naslednji posodobitvi poročila.

Pri cevovodih se lahko morebitne spremembe konture tveganja in morebitni potrebni ukrepi upoštevajo pri pripravi načrtov.

Uporabniki Safeti-NL morajo RIVM vsako leto zaprositi za podlicenco. To vključuje stroške. Uvedba nove različice ne povzroča dodatnih stroškov.

4.3 Vpliv na okolje

S posodobljenim programom za izračun se izračuni zunanjih varnostnih tveganj uskladijo z najnovejšimi informacijami. S tem se izboljšata pravočasnost predpisov na področju zunanje varnosti in uravnotežena razporeditev funkcij po lokacijah z namenom zagotavljanja varnosti.

5. Posvetovanje

5.1 Svetovalni odbor za oceno regulativnega bremena

Nizozemski svetovalni odbor za oceno regulativnega bremena (ATR) je izbral ta primer (ni izbral tega primera) za uradno mnenje, ker se pričakuje, da ima bistveni vpliv (nima bistvenega vpliva) na regulativno breme.

5.2 Spletno posvetovanje

Spletno posvetovanje je potekalo od dne [...] do dne [...]. Posledično so bili prejeti [...] odgovori. Te spremembe so (niso) privedle do (naslednjih) prilagoditev [...].

6. Uradno obveščanje o tehničnih predpisih

Osnutek teh predpisov o spremembi je bil priglavljen v skladu z Direktivo (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L 241, 2015). Uradno obvestilo (št. [...]) je bilo poslano zaradi člena I predpisov o spremembi, ki določajo novo različico Safeti-NL oziroma pravilnika o izračunu za okoljsko varnost. V odgovor na uradno obvestilo so bile prejete pripombe (niso bile prejete nobene pripombe) (Evropske komisije/drugih držav članic). To je (ni) privedlo do (naslednjih) odzivov in) prilagoditev. [...]

7. Izvajanje in izvrševanje

Ker ne gre za novo politiko, ni bil opravljen preskus izvršljivosti, izvedljivosti in odpornosti proti goljufijam. Prilagoditve orodja za izračun niso takšne narave, da bi bilo mogoče pričakovati vpliv na izvedljivost in izvršljivost. Pristojni organ pridobi rezultate izračunov na podoben način kot prej in jih uporabi za ocenjevanje rezultatov. Ker gre za specialistično delo, je bila presoja dodeljena 6 (odlok o nevarnosti večjih nesreč – BRZO) službam za okolje.

8. Začetek veljavnosti

Ti predpisi začnejo veljati 1. januarja 2025. Obstaja odstopanje od najkrajšega obdobja izvajanja treh mesecev pred datumom začetka veljavnosti predpisov. Da se omogoči uporaba Safeti-NL, je ministrstvo za infrastrukturo in gospodarjenje z vodnimi viri sklenilo pogodbo z dobaviteljem, med drugim o podelitvi (s strani RIVM) podlicenc nizozemskim uporabnikom. Ta pogodba se izteče konec leta 2024. S sedanjim dobaviteljem je bila (po postopku za oddajo javnega naročila) sklenjena nova pogodba za dobavo različice 9.2 Safeti-NL od 1. januarja 2025. Za to različico se lahko izdajo podlicence. Glede na ciljno skupino je odstopanje od obdobja izvajanja upravičeno, ker

se s tem preprečijo pomembne neželene javne in zasebne pomanjkljivosti (navodilo 4.17(5)(a) navodil o predpisih [Aanwijzingen voor de regelgeving]).

DRŽAVNI SEKRETAR ZA INFRASTRUKTURO IN GOSPODARJENJE Z VODNIMI VIRI - JAVNI PROMET IN OKOLJE,